Adviesaanvraag college aan dagelijks bestuur

Invullen door directie:

Onderwerp adviesaanvraag:	Concept-Beleidskader Kunst in de Openbare Ruimte 2026
Portefeuille:	Kunst en Cultuur
Directie:	Economische Zaken en Cultuur
Datum behandeling college	
Datum adviesaanvraag:	
Deadline ontvangst advies:	
Advies mailen naar:	o.van.den.muysenberg@amsterdam.nl
Meegestuurde stukken:	Concept-Beleidskader Kunst in de Openbare Ruimte 2026
Heeft er consultatie vooraf plaatsgevonden?	

Invullen door stadsdeel:

Stadsdeel:	Stadsdeel West
Procesbegeleider:	Marieke Gerritsen
Datum weekstart/staf:	30 maart 2026
Datum stadsdeelcommissie:	7 en 14 april
Datum dagelijks bestuur:	31 maart
Registratienr. (optioneel):	...

Over gevraagde adviezen: Conform de Verordening stadsdelen en stadsgebied Amsterdam 2022:

- (art. 12, lid 1) betrekt college en BM het DB bij voorbereiding van stedelijke kaders als deze kaders betrekking hebben op taken en bevoegdheden van DB of DB een rol krijgt in uitvoering van die kaders, of
- (art. 12, lid 2) als college of BM voornemens is over stedelijke kaders besluit te nemen of voornemens is ander besluit te nemen waarbij belangen van een of meer stadsdelen zijn betrokken, in ieder geval bij vaststellen van bestemmingsplannen, wint college of BM bij DB advies in.

DB legt deze adviezen voor aan SDC (art. 19).
Bij besluitvorming maakt DB inzichtelijk wat advies van SDC is en hoe eventuele voorstellen of moties als bedoeld in art. 30, lid 3, zijn verwerkt. DB neemt advies van SDC over indien is vastgesteld met meerderheid van stemmen en past binnen stedelijke en budgettaire kaders. DB kan uitsluitend schriftelijk met zeer zwaarwegende redenen afwijken van advies of voorstel van SDC. (art. 19, lid 5) Als standpunten van stadsdeelcommissieleden bij uitbrengen van advies uiteenlopen, worden in advies standaard alle verschillende standpunten binnen commissie kenbaar gemaakt. (art. 30, lid 5)

Adviesvraag college

Formuleer hier de vraag aan het dagelijks bestuur

We vragen u, als dagelijks bestuur van het stadsdeel, het conceptbeleidskader Kunst in de Openbare Ruimte 2026 te voorzien van advies namens uw stadsdeel. Dit beleidskader is bedoeld om invulling te geven aan het inclusiever maken van de openbare ruimte door een meer diverse collectie kunstwerken te realiseren. Dit moet bijdragen aan een inhaalslag gericht op een betere en meer gelijkwaardigere representatie van de verschillende achtergronden van Amsterdammers en verhalen in en van de stad.

Concreet vragen wij uw advies over:

- We nemen een bijdrage aan de meerstemmigheid en representatie van de verscheidenheid aan inwoners in onze stad als uitgangspunt voor de eigen opdrachtverlening als gemeente. Uitgangspunt is het realiseren van een complete, leefbare en inclusieve stad waarin iedereen zich moet kunnen terug herkennen en zich thuis voelt. Daarom geven we bij de toevoeging van nieuwe kunst in de openbare ruimte voorrang aan de verhalen van tot nu toe onderbelichte of nog niet vertegenwoordigde gemeenschappen. Het advies van het SCA om hierbij te kijken naar onder andere diversiteit, migratiegeschiedenis, de LHBTIQ+ gemeenschap en vrouwen nemen we over. Kunt u zich vinden in dit uitgangspunt?

- De richtlijnen voor herdenkingsmonumenten. Hoe kijkt u aan tegen de invoering van deze richtlijnen, die bedoeld zijn om de plaatsing van nieuwe herdenkingsmonumenten te reguleren? Zijn de genoemde criteria volledig of zijn er aanscherpingen of toevoegingen nodig?

Conceptadvies DB

Het dagelijks bestuur formuleert hier – indien van toepassing – voor de stadsdeelcommissievergadering een conceptadvies

Geacht college,

Wij danken u voor uw adviesvraag voor het beleidskader Kunst in de Openbare Ruimte 2026. Wij zijn verheugd met het feit dat dit beleidskader is ontwikkeld en wordt voorgelegd. De urgentie voor meer representatie in kunst is duidelijk terug te lezen. Daarnaast waarderen we dat de werkwijze van stadsdeel West als voorbeeld wordt gesteld in dit document. Wij zijn blij dat onze inspanningen om ruimte te maken voor werken van vrouwelijke makers en het vertellen van niet vertelde verhalen, niet onopgemerkt zijn gebleven. Tegelijkertijd ziet het dagelijks bestuur enkele kansen voor verbetering in de komende bestuursperiode. In dit document gaan we daarop in.

Bestuurlijke verantwoordelijkheden

Volgens het taken- en bevoegdhedenregister zijn de stadsdelen verantwoordelijk voor het geven van opdracht tot realisatie van kunst in de openbare ruimte binnen het stadsdeelgebied en voor het adviseren over kunstopdrachten in ontwikkelgebieden die niet tot de bevoegdheid van het stadsdeel behoren. Wij adviseren deze bestuurlijke verantwoordelijkheden duidelijk te benoemen zodat helder is op welk moment en op welke wijze het DB betrokken is bij besluitvorming over buitenkunst. Daarnaast stellen wij het op prijs als de adviserende rol van de stadsdeelcommissies expliciet wordt genoemd. Stadsdeelcommissies kunnen, vanuit hun lokale kennis en betrokkenheid bij de wijk, adviseren over buitenkunstprojecten en daarmee bijdragen aan lokale verankering, draagvlak en kwaliteit van kunst in de openbare ruimte.

Meer representatie in kunst en herdenkingsmonumenten

Het Dagelijks Bestuur van stadsdeel West steunt het voornemen om bij nieuwe opdrachtverlening prioriteit te geven aan onderbelichte verhalen, zoals migratiegeschiedenis, vrouwen, en de LHBTIQ+-gemeenschap. We juichen de aangekondigde nulmeting toe naar de mate van representatie binnen de Amsterdamse buitenkunstcollectie.

Vrouwen van West, de kunst van gender(on)gelijkheid

Het aantal vrouwelijke makers in de Amsterdams buitenkunstcollectie is veruit in de minderheid, zoals u terecht stelt. Slechts 20% van de makers van alle buitenkunst in West is vrouw. Vrouwen worden bovendien vaak stereotype afgebeeld: als symbool van schoonheid of vruchtbaarheid. Om deze ongelijkheid tegen te gaan, geeft stadsdeel West nieuwe kunstopdrachten aan vrouwelijke kunstenaars. De kunstroute Vrouwen van West is hiervan het resultaat. Door het tonen van werken van vrouwen in de openbare ruimte, stellen wij gender(on)gelijkheid aan de kaak. In de werken worden voorts actuele gendergerelateerde thema's als uitgangspunt genomen, zoals huiselijk geweld en stereotype beeldvorming van moslima's. Ook andere kunstvormen worden ingezet om bij te dragen aan dit doel. Voorbeelden zijn: het project Strijdbare Vrouwen en de foto-expositie IJ-nimfen in de Staatsliedenbuurt. We lichten hieronder illustratieve kunstwerken uit.

Voorbeelden van kunstwerken uit de route Vrouwen van West: links mural AAN TAFEL van Pris Roos - Staatslieden buurt, rechts MOEDERSTE van Susanne Khalil Yusef - Bellamyplein. Lees en luister hier naar de verhalen achter deze kunstwerken: https://www.buitenkunstamsterdam.nl/routes/10/kunstroute-vrouwen-van-west-2024-2026

Participatie

In West hebben wij goede ervaringen met het betrekken van de buurt bij de realisatie van kunstwerken van toonaangevende kunstenaars, vanaf de conceptuele fase tot het moment dat het werk wordt opgeleverd.

Muren van West omvat een collectie murals verspreid door Bos en Lommer. De muurschilderingen zijn het uiteindelijke resultaat maar het project draait om het zichtbaar maken van de verhalen die in de buurt leven. Links zien we FOUR PEAS IN A POT van Iríee Zamblé en rechts TIJGERS VAN DE KOLENKIT van Sydney Waerts. Lees en luister naar de verhalen via: https://www.buitenkunstamsterdam.nl/routes/7/kunstroute-muren-van-west-2022

Hiermee gaan we een stap verder dan het organiseren van participatie. We geven de verhalen van bewoners de hoofdrol in de kunstuitingen. We hebben gemerkt dat dit een krachtig middel kan zijn voor het vergroten van het eigenaarschap van bewoners bij hun buurt en bij elkaar.

Richtlijnen herdenkingsmonumenten

Het Dagelijks Bestuur van West staat positief tegenover de voorgestelde richtlijnen ten aanzien van herdenkingsmonumenten. Wij vragen om naast permanente monumenten aandacht te blijven bieden aan tijdelijke of programmatische vormen van inclusief herdenken passend bij actuele maatschappelijke ontwikkelingen.

Uitvoering beleidskader

Het beleidskader stelt dat de gemeente de grootste rol heeft bij realisatie van kunst in de openbare ruimte. Echter, wij zien dat geld, capaciteit en deskundigheid versnipperd aanwezig is door de hele organisatie. Hierdoor is de aandacht die we als gemeente geven aan kunst in de openbare ruimte situationeel en afhankelijk van de lokale context. Grotere, iconische werken die de uitgangspunten van deze beleidsvisie uitdragen en de tijdgeest markeren, zijn op de manier nauwelijks mogelijk.

We ondersteunen het voornemen om bij het uitzetten van opdrachten instroom van nieuwe, jonge kunstenaars te stimuleren. Binnen Vrouwen van West hebben we hier goede ervaring mee. In samenwerking met het Stadscuratorium hebben wij op talentvolle kunstenaars de kans gegeven om opdrachten uit te voeren.

Percentageregeling grondexploitatie

In 2020 is de percentageregeling KIOR vastgesteld in de gemeenteraad. Deze houdt in dat minimaal een half procent van de inrichtingskosten openbare ruimte in de grondexploitatie bestemd wordt voor nieuwe kunst in de openbare ruimte. In het beleidskader wordt aangegeven dat deze regeling wordt voorgezet. Het dagelijks bestuur merkt op dat hierbij wordt voorbijgegaan aan het feit dat de percentageregeling ruim vijf jaar na vaststelling onvoldoende functioneert. Het ontbreekt aan capaciteit en specialistische kennis om deze projecten te begeleiden. Hierdoor vertragen en versnipperen projecten, of worden deze überhaupt niet opgestart. Het dagelijks bestuur dringt eropaan dat dit scherper terugkomt in het beleidskader. Wij adviseren de stadsdelen een formele rol te geven bij de uitvoering van deze regeling.

Tot slot

Het DB merkt op dat bij het voorliggend concept beleidskader er kansen liggen om in de verdere uitwerking de stadsdelen, zowel ambtelijk als bestuurlijk, nog beter te betrekken. Dit te meer omdat de verantwoordelijk voor de belegd is bij de stadsdelen.

Een bijzonder kunstwerk in wording, ontwikkeld binnen project Vrouwen van West, van kunstenaar Narges Mohammadi over stereotype beeldvorming bij moslima's. In gesprekstafels met buurtgenoten en professionals is gesproken hoe dit thema vorm te geven. En samen met vier vrouwen uit West wordt het werk momenteel uitgehakt: een ultiem voorbeeld van co-makerschap. Het wordt een beeltenis van een gesluierde vrouw die zichzelf uit een groot blok marmer hakt. Het staat voor een vrouw die haar eigen keuzes maakt maar ook nog te maken heeft met

vooroordelen. Het kunstwerk krijgt deze zomer een plek in de Kolenkitbuurt. Voor meer informatie zie: https://www.buitenkunstamsterdam.nl/routes/10/kunstroute-vrouwen-van-west-2024-2026

Advies stadsdeelcommissie

Advies van de stadsdeelcommissie aan het DB

< Invulinstructie:
Het volledige advies van de stadsdeelcommissie, dat bestaat uit de met meerderheid van stemmen aangenomen (ongevraagde) adviezen, moties en/of voorstellen. Minderheidsstandpunten ook vermelden als de stadsdeelcommissie dat wil, al zijn deze soms al in het advies opgenomen. Geen bijlagen meesturen, alles moet in dit blokje genoteerd worden. >

...

Finaal advies DB

Advies van het dagelijks bestuur aan het college van burgemeester en wethouders

< Invulinstructie:
Het volledige en definitieve advies van het DB, waarin aangenomen adviezen, moties of en/of voorstellen van de stadsdeelcommissie zijn overgenomen (anders of aanvullend adviseren) en die niet strijdig zijn met stedelijke of budgettaire kaders. Als het DB in dit uiteindelijke advies afwijkt van het advies of voorstel van de stadsdeelcommissie, ligt er een zware motiveringsplicht op het DB. Het DB kan uitsluitend met zeer zwaarwegende redenen afwijken van een meerderheidsadvies of -voorstel, zoals strijdigheid met stedelijke of budgettaire kaders. >

...

Reactie college op advies dagelijks bestuur

< Invulinstructie:
Na collegebesluit hier de reactie van het college op het finaal advies van het dagelijks bestuur. Het ingevulde formulier meesturen naar de gemeenteraad en gelijktijdig naar de stadsdelen. >
…